

Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
oraz
Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Pałecznicza na lata 2023-2026

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	- 3
a/ główne podstawy prawne programu	- 4
b/ uzależnienie od alkoholu	- 5
c/ uzależnienie od narkotyków	- 6
d/ uzależnienia behawioralne	- 7
2. Diagnoza problemów uzależnień w Gminie Pałecznicza	- 9
a/ dane demograficzne Gminy Pałecznicza	- 10
b/ lokalne zagrożenia społeczne występujące w Gminie Pałecznicza	- 11
- lokalne zagrożenia społeczne w grupie dorosłych mieszkańców	- 11
- badanie sprzedawców napojów alkoholowych	- 12
- problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży	- 13
c/ rynek napojów alkoholowych	- 15
3. Realizatorzy programu	- 16
4. Cele operacyjne, kierunki działania w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Pałeczniczy	- 16
5. Środki do realizacji działań	- 23
6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pałeczniczy	- 23

WSTĘP

Niemal od chwili pojawienia się alkoholu rządzący starają się ograniczyć jego negatywne skutki. Zakazy i ograniczenia obowiązują praktycznie we wszystkich krajach świata. Alkohol od zawsze rodził problemy społeczne, zdrowotne i ekonomiczne, dlatego rządy większości państw świata tworzyły kolejne przepisy regulujące kwestie jego dostępności fizycznej i ekonomicznej. Te dwa środki stosowane są do dzisiaj. Alkohol nie jest zwyczajnym towarem. To legalny produkt, ale nie może być traktowany jak inne towary i nie podlega zasadom wolnego rynku.

Zestaw środków reglamentacyjnych, za pomocą których państwo wpływa na kwestie alkoholowe jest dość szeroki. Należą do nich m.in. ograniczenia w dostępie do alkoholu poprzez limitowanie punktów sprzedaży i określenie zasad ich usytuowania, konieczność uzyskania zezwolenia na handel alkoholem, zakazy i ograniczenia dotyczące reklam, zakaz sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym, eliminowanie spożywania alkoholu w miejscach publicznych. Znaczna część tych środków stosować mogą i powinny samorządy gminne.

Na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym, a także rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2020 poz. 2050 ze zm.) do zadań własnych gminy należy również przeciwdziałanie narkomanii. Narkomania to drugi problem na którym należy skupić szczególną uwagę, ponieważ powszechność narkotyków oraz nowych substancji psychoaktywnych (zwanych „dopalaczami”) wcześniej była problemem głównie dużych miast, dzisiaj są one obecne w miasteczkach oraz na wsiach.

Oprócz zadań wynikających bezpośrednio z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi , jak i z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w działaniach profilaktycznych należy mieć na uwadze również nowe zjawiska , które wywołują coraz więcej

zachowań problematycznych. Chodzi tu głównie o prowadzenie działań mających na celu zachowanie bezpieczeństwa w sieci, ale również uzależnienie od internetu, hazardu czy zakupów.

Główne podstawy prawne Programu:

- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity, Dz. U. 2021 . 1119),
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (tekst jednolity, Dz.U.2021.183 z późniejszymi zmianami,)
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025, zwanego dalej NPZ (Dz.U.2021.642).

W celu realizacji w/w zadań opracowywany jest „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2026”, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Realizując Gminny Program, należy bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie które zostało wpisane do Gminnego Programu dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w rozumieniu Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi. Tylko na takie zadania mogą zostać wydatkowane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o czym mówi art. 11 „*W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art.4, gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art 18*”. W kontekście nowego brzmienia art. 4 planując działania w ramach realizacji przez Narodowy Program Zdrowia.

W myśl ustawy to właśnie gmina ma przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do lokalnej społeczności, aby zapobiegać i minimalizować skutki alkoholizmu, uzależnień behawioralnych i narkomanii.

Minimalizować skutki, pomagać to przede wszystkim zapobiegać, edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, radzenia sobie z sytuacją trudną, konfliktową, jak skutecznie bez używek rozładować napięcie i rodzącą się agresję. Pomagać to również wspierać młodych ludzi w kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, aby nie było potrzebne “podpieranie się” substancjami uzależniającymi. Uczyć umiejętności mówienia “nie” w sytuacjach, gdy młody człowiek jest poddany presji otoczenia. Skutki uzależnień nie ograniczają się jedynie do ograniczeń fizycznych czy psychicznej degradacji samego alkoholika, one dotyczą wszystkich osób, które żyją, pracują czy przyjaźnią się z uzależnionym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Pałecznicy na lata 2023-2026 jest konsekwentną kontynuacją wielu działań profilaktyczno – terapeutycznych zainicjowanych w latach poprzednich. Zakłada komplementarność działań w zakresie edukacji, profilaktyki i terapii problemów uzależnień, przy wykorzystaniu wiedzy teoretycznej i praktycznej osób reprezentujących podmioty

administracji samorządowej i rządowej oraz organizacji pozarządowych, które w ramach swych zadań statutowych podejmują zagadnienia z zakresu problemów uzależnień. Program przedstawia zadania własne gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, a w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu, działalność wychowawczą i informacyjną, ograniczanie dostępności do alkoholu, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu, zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie z uwzględnieniem zasobów, jakimi dysponuje Gmina Pałecznicza do realizacji omówionych poniżej zadań.

Uzależnienie od alkoholu

Spośród licznych problemów społecznych w naszym kraju, problemy związane z uzależnieniami stanowią poważne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania sfery ekonomicznej, moralnej i zdrowotnej społeczeństwa. Powoduje to wiele szkód społecznych m.in. zakłócenie bezpieczeństwa publicznego, rosnącą przestępczość, wypadki drogowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo czy bezrobocie. Zespół Uzależnienia od Alkoholu jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w 2016 roku z powodu spożycia napojów alkoholowych zmarło 3 miliony osób. Oznacza to, że 1 na 20 zgonów spowodowany jest alkoholem. Co więcej $\frac{3}{4}$ przypadków śmiertelnych wywołanych alkoholem, dotyczyło mężczyzn. Najczęstszą przyczyną zgonów (28%) są urazy – w wyniku wypadków samochodowych, przemocy, samookaleczenia. 21% ofiar alkoholu umiera z powodu chorób układu pokarmowego. Nieco mniej – 19% – w wyniku schorzeń sercowo- naczyniowych. Pozostała część to śmiertelne przypadki nowotworów, chorób zakaźnych, zaburzeń psychicznych oraz innych problemów zdrowotnych, w tym padaczki. Łącznie w 2016 roku z powodu nowotworu wywołanego pićm alkoholu zmarło na świecie 400 000 osób. Eksperti WHO podkreślają, że szkodliwe picie alkoholu wywołuje aż 200 chorób i rodzajów urazów. Ogółem za 5,1 proc. globalnego obciążenia chorobami i urazami można winić alkohol. (Global status report on alcohol and health 2018, WHO, 2018) Raport Światowej Organizacji Zdrowia wskazuje, że 2,3 miliarda osób na całym świecie spożywa alkohol. Ponadto ponad połowa światowej populacji (57%, czyli 3,1 mld osób) w wieku 15+ nie piło alkoholu w ciągu ostatnich 12 miesięcy, a 44,5 proc. (prawie 2,5 mld) – nie piło alkoholu nigdy. Średnie spożycie alkoholu wśród osób, które deklarują picie, wynosi 33 gramy czystego alkoholu etylowego dziennie. Tyle zawierają 2 kieliszki wina (po 150 ml), duże piwo (750 ml) lub dwa kieliszki alkoholi wysokoprocentowych (po 40 ml). Najwięcej alkoholu piją Europejczycy i Amerykanie – uśredniając odpowiednio 9,8 litra i 8 litrów czystego alkoholu etylowego dziennie. W skali świata ponad $\frac{1}{4}$ (27%) osób pijących to młodzież w wieku 15-19 lat. Spożycie alkoholu w tej grupie wiekowej jest najwyższe w Europie (44%), obu Amerykach (38%) i regionie Zachodniego Pacyfiku (38%). Szacuje się, że w skali światowej 237 mln mężczyzn i 46 mln kobiet cierpi na zaburzenia związane z używaniem alkoholu, zwłaszcza w Europie (14,8% mężczyzn i 3,5% kobiet) oraz obu Amerykach (11,5% mężczyzn i 5,1% kobiet). Zaburzenia związane z używaniem alkoholu są częstsze w krajach o wysokich dochodach na jednego mieszkańca. Średnia spożycia alkoholu w Polsce jest najwyższa od lat – według danych GUS w Polsce na jednego mieszkańca przypadało w 2021

roku średnio 10 litrów czystego alkoholu etylowego. Z najnowszych badań wynika także, że nadużywanie alkoholu dotyczy ponad 2,5 mln Polaków. W rodzinach z problemem alkoholowym żyje 3-4 mln osób, w tym 1,5-2 mln dzieci. Z kolei 700-900 tys. osób w naszym kraju jest uzależnionych od alkoholu. Kobiety piją mniej alkoholu niż mężczyźni, a także rzadziej go nadużywają, jednak następstwa zdrowotne występują u nich przy mniejszych dawkach łącznych występują u nich częściej niż u mężczyzn. U kobiet częściej rozpoznaje się takie następstwa nadużywania alkoholu, jak alkoholowe uszkodzenie wątroby oraz szkody zdrowotne w zakresie układu sercowo–naczyniowego i mózgu, także wystąpienie zaburzeń w obrębie mięśni szkieletowych i miokardiopatii. Ponadto kobiety uzależnione od alkoholu osiągają gorsze wyniki testów psychomotorycznych i pamięci niż mężczyźni. Umieralność kobiet nadużywających alkoholu jest wyższa niż mężczyzn, przy czym główne jej przyczyny to: alkoholowe uszkodzenie wątroby, zapalenie trzustki, wypadki i przemoc, samobójstwa, nowotwory i choroby serca.

Jedną z istotnych różnic jest osiąganie przez kobiety wyższego stężenia alkoholu we krwi przy takiej samej dawce alkoholu na kilogram wagi ciała, co wynika z mniejszej procentowej zawartości wody w organizmie. Picie alkoholu przez kobiety ciężarne często powoduje organiczne uszkodzenie dzieci w okresie prenatalnym, którego skutkiem jest upośledzenie umysłowe i opóźnienia rozwojowe o różnym stopniu ciężkości. Skutkują one w przyszłości problemami z funkcjonowaniem w życiu społecznym i zawodowym.

Uzależnienie od narkotyków

Zjawisko nadużywania środków psychoaktywnych i uzależnienia od nich stało się w drugiej połowie XX wieku problemem społecznym. Narkomania stała się stopniowo problemem medycznym, społecznym i kulturowym. Dziś spostrzegana jest jako jednostka chorobowa o złożonym charakterze. W narkomanii, w odróżnieniu od choroby alkoholowej, prócz uzależnienia fizycznego oraz psychicznego, występuje także uzależnienie społeczne. Problem używania narkotyków jest dodatkowo złożony pod względem prawnym, gdyż są one nielegalne. Używanie narkotyków jest nielegalne i często ukrywane, trudno jest zatem ocenić rozmiar występowania tego zjawiska oraz związanych z nim niekorzystnych konsekwencji zdrowotnych. Najpełniejsze informacje dotyczące ilości osób uzależnionych od narkotyków posiadają instytucje zajmujące się problemem narkomanii. Bardzo trudna jest ocena rzeczywistego zasięgu zjawiska używania narkotyków przez młodzież. Zwiększyła się podaż i różnorodność narkotyków na nielegalnym rynku, a tym samym ich dostępność. Zmieniły się wzory używania, jak i rodzaj najczęściej używanych substancji. Narkotyki stały się elementem towarzyszącym zabawom młodzieży, czy wspomagają młodych ludzi w nauce.

Aby zmniejszyć rozpowszechnienie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i innych środków zastępczych wśród młodych ludzi, konieczne jest wdrożenie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości młodzieży i rodzin, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych chroniących przed używaniem narkotyków. Konieczne są także kompleksowe działania profilaktyczne obejmujące całe rodziny. Zintegrowane działania muszą być adresowane zarówno do dzieci, młodzieży, jak i do rodziców oraz nauczycieli. Profilaktyka, jako oferta wzbogacająca wychowanie oraz edukację dzieci i młodzieży, wymaga

podjęcia działań ukierunkowanych nie tylko na zapobieganie szkodom, ale przede wszystkim na promowanie zdrowia rozumianego całościowo, które obejmują wymiary: fizyczny, psychiczny, społeczny, duchowy i publiczny. Jednakże najważniejszym elementem procesu przeciwdziałania narkomanii jest profilaktyka prowadzona

Uzależnienia behawioralne

Uzależnieniem behawioralnym, inaczej czynnościowym, nazywamy grupę objawów związanych z wielokrotnym, długotrwałym i utrwalonym powtarzaniem konkretnej czynności. Działanie takie ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność. Zazwyczaj są to zachowania akceptowane społecznie. Wspólną cechą wszystkich uzależnień jest zaburzona kontrola impulsów, którym osoba z takimi problemami nie jest w stanie się oprzeć, a poddanie się im przynosi poczucie ulgi.

Wyróżnić można kilka modeli uzależnień, np. model biomedyczny, w którym za rozwinięcie się nałogu odpowiadać mają przekaźniki w mózgu oraz geny; model psychodynamiczny, który upatruje w traumatycznych wydarzeniach z dzieciństwa przyczynę do rozwinięcia się uzależnienia oraz model poznawczo-behawioralny.

Uzależnienie od wykonywania danej czynności pojawia się w momencie, gdy towarzyszy jej wewnętrzny przymus lub silne pragnienie jej rozpoczęcia i jak najdłuższego kontynuowania. Cechą charakterystyczną uzależnienia (każdego rodzaju) jest narastanie trudności w kontrolowaniu zachowań z nim związanych oraz zwiększenie tolerancji (czyli wewnętrznej potrzeby coraz większej częstotliwości podejmowania czynności uzależniającej). W momencie, gdy czynność zostanie przerwana lub możliwość jej wykonywania zostanie ograniczona, pojawiają się niepożądane objawy abstynencyjne, inaczej odstawienne. Do takich objawów należą zaburzenia fizjologiczne ze strony organizmu, np. nadmierna potliwość, drżenie rąk, bóle głowy czy bezsenność. Dołączyć się mogą także problemy natury psychologicznej, takie jak zachowania agresywne, rozdrażnienie, nasilony lęk, wstyd czy poczucie winy. Co ważne, osoba, której dotyczy uzależnienie, powtarza dane zachowanie pomimo świadomości, że jest ono niezdrowe, a nawet niebezpieczne dla jej funkcjonowania w sferze zawodowej, rodzinnej czy psychiczno-społecznej. Przez wiele lat trwania w uzależnieniu odrzuca negatywne opinie otoczenia na temat negatywnych konsekwencji nałogu. Osoby uzależnione często nieświadomie kreują wiele różnych złudzeń na temat swojego życia oraz zachowania, powoduje to niestety zmniejszenie chęci do zmiany swoich szkodliwych nawyków. Szczególnie często uzależnienia behawioralne dotyczą dzieci oraz młodzieży. Jednym z częstszych takich zaburzeń jest nałogowe korzystanie z zaawansowanych technicznie urządzeń do wymiany danych, takich jak komputery i smartfony.

Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są:

- zakupoholizm,
- patologiczny hazard,
- kompulsywne objadanie się,
- ortoreksja – nadmierna koncentracja na zdrowym jedzeniu,
- uzależnienie od seksu lub pornografii,
- pracoholizm,
- uzależnienie od używania komputera i gier komputerowych,

- siecioholizm – uzależnienie od użytkowania sieci internetowej,
- fonoholizm – uzależnienie od telefonu komórkowego,
- uzależnienie od używania kart płatniczych,
- kleptoholizm – uzależnienie od okradania,
- uzależnienie od środków masowego przekazu,
- tanoreksja – uzależnienie od opalania się w solarium,
- bigoreksja – przesadna dbałość o sylwetkę poprzez ćwiczenia fizyczne, restrykcyjną dietę, stosowanie sterydów anabolicznych,
- uzależnienie od zabiegów medycyny estetycznej i chirurgii plastycznej

O uzależnieniu behawioralnym mówimy wówczas, gdy człowiek jest uzależniony od jakiejś czynności (a nie od podawanej substancji z zewnątrz). Uzależnienie behawioralne polega na niekontrolowanej potrzebie (a właściwie przymusie) wykonywania danego zachowania mimo świadomości jego negatywnych konsekwencji.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pałecznicza na lata 2023-2026 zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych oraz wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień. Działania podejmowane w ramach niniejszego programu mają na celu zmniejszenie różnorodnych problemów powodowanych przez alkohol i narkotyki w całej społeczności lokalnej a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka. Ze względu na to, że Gmina Pałecznicza jest małą gminą, na terenie której nie posiadamy ośrodka leczenia odwykowego ani poradni terapii odwykowych, zadania będą nakierunkowane przede wszystkim na profilaktykę I – rzędową.

Główną rolę w działaniach podejmowanych w ramach w/w Programu odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która współpracuje z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Poradniami Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkohol, Ośrodkami Zdrowia, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Policją, Sądem Rejonowym, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi.

DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W GMINIE PAŁECZNICA

Wg szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szkody powodowane przez alkoholizm, jak i ryzykowne i szkodliwe spożywanie alkoholu występują w wielu wymiarach:

- jednostkowym – oddziałują negatywnie na zdrowie fizyczne i psychiczne osób pijących,
- społecznym – negatywnie oddziałują na zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin, przemoc w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, ubóstwo, bezrobocie;
- ekonomicznym – koszty: leczenia osób uzależnionych jak i współuzależnionych, systemu pomocy społecznej, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, przedwczesnej umieralności, spadek wydajności pracy.

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu. Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się do szkód występujących u osób uzależnionych (lub nadużywających alkoholu). Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyka osoby uzależnione, ma również wymiar społeczny, obejmując swoim zasięgiem członków rodzin i osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych tj. zakłócenie porządku publicznego, przemoc w rodzinie, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo i bezrobocie. Dlatego działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być przedmiotem szczególnej troski za strony samorządu lokalnego.

Na naszych oczach zachodzą ogromne zmiany. Technologiczne, ekonomiczne oraz społeczno-kulturowe, które dokonują się na przestrzeni lat mają bezpośredni wpływ na niemal każdą sferę życia społecznego, tym samym przyczyniając się do przeobrażenia już istniejących a także powstania wielu nowych problemów społecznych i zagrożeń.

Mianem problemu społecznego określa się zjawisko niekorzystne dla społeczności, w której występuje i ocenione są przez tę zbiorowość jako zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. Problem społeczny wiąże się z zagrożeniem społecznym, obawą jednostki i grupy przed problemem, z którym własnymi środkami nie będzie umiała sobie poradzić. Ta świadomość angażuje emocjonalnie i intelektualnie szerszą zbiorowość, wywołuje społeczne przekonanie i gotowość do podejmowania działań mających na celu zwalczanie lub przynajmniej ograniczanie jego zasięgu i skutków.

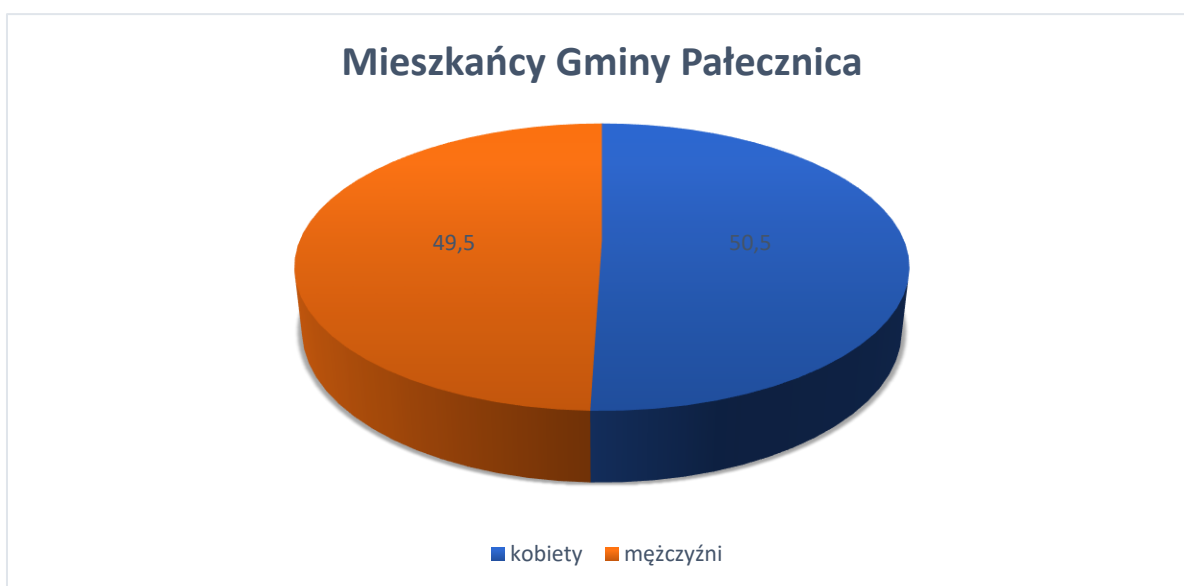
Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pałecznicza na lata 2023-2026 opracowany został w oparciu o przeprowadzoną Diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Pałecznicza (2023) oraz na podstawie danych pozyskane od następujących podmiotów:

1. Referaty Urzędu Gminy
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pałeczniczy

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4. Punkt Konsultacyjno - Informacyjny przy GKRPA
5. Miejskim Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie

Dane demograficzne Gminy Pałecznicza

Gmina Pałecznicza jest gminą wiejską położoną w województwie małopolskim, w powiecie proszowickim. Gmina Pałecznicza ma 3 519 mieszkańców, z czego 1 777 (50,50%) stanowią kobiety, a 1 742 (49,50%) mężczyźni. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,0 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa małopolskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Źródło: dane USC Pałecznicza

Przedział wiekowy mieszkańców Gminy Pałecznicza przedstawia się następująco:

Źródło: dane USC Pałecznicza

Mieszkańcy gminy Pałecznicza zawarli w 2022 roku 9 małżeństw, co odpowiada 2,6 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 2 rozwody. Gmina Pałecznicza ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -35 % . W 2022 roku urodziło się 31 dzieci, w tym 18 (58,1%) dziewczynek i 13 (41,9%) chłopców. Odnotowano 48 zgonów.

Lokalne zagrożenia społeczne występujące w Gminie Pałecznicza

Zagrożenia społeczne występujące w Gminie Pałecznicza zidentyfikowane zostały na podstawie przeprowadzonej Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w ostatnim kwartale 2022 r. W podsumowaniu badań przeprowadzonych w Gminie Pałecznicza można wyróżnić zasadnicze problemy, jakie pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców. Na podstawie otrzymanych wyników zostały również podkreślone najważniejsze kwestie, wymagające uwagi ze strony władz samorządowych.

Lokalne zagrożenia społeczne w grupie dorosłych mieszkańców

- Za najważniejsze problemy w środowisku lokalnym mieszkańcy uznali zanieczyszczenie wody (81%) krajobrazu (81%) oraz bezrobocie, biedę i ubóstwo. Z pewnością w tych sferach są największe oczekiwania wobec władz, związane z podjęciem działań umożliwiających zwiększenie poziomu zatrudnienia dla bezrobotnych oraz wspieranie różnego rodzaju akcji promujących rozpowszechnianie wiedzy związanej z edukacją ekologiczną, dbaniem o krajobraz, klimat, odnawialne źródła energii, niezanieczyszczanie środowiska.
- Dorosli mieszkańcy gminy w 40% deklarują abstynencję alkoholową, z kolei 50% podaje, że pije alkohol tylko kilka razy w roku. To dane zadowalające świadczące o niskim progu uzależnienia wśród mieszkańców gminy. Mieszkańcy w większości, mają poczucie zagrożenia ze strony osób spożywających alkohol, oceniając ich jako zagrażające.
- Respondenci prezentują wysoką wiedzę na niekorzystne w skutkach spożywanie alkoholu w tym także przez kobiety w ciąży oraz w przypadku osób, które po spożyciu alkoholu mają w planie prowadzić samochód. 60% badanych twierdzi, że dostęp do alkoholu powinien być ograniczony.
- 72% badanych podaje, że wie gdzie uzyskać pomoc w przypadku występowania problemu alkoholowego, pozostali podają GOPS, policję. pomimo tego należy zwiększyć świadomość mieszkańców w tym zakresie, by w przypadku problemu czy zagrożenia wiedzieli gdzie szukać pomocy.
- Mała część badanych twierdzi, że alkohol jest dobrym „lekiem” na codzienne problemy mieszkańców gminy.
- W kwestiach takich jak spożycie niewielkiej ilości alkoholu w czasie ciąży lub przed prowadzeniem pojazdu mieszkańcy są prawie jednogłośni i uważają, że nawet niewielkie ilości prowadzą do negatywnych konsekwencji.

- Zjawisko palenia papierosów dotyczy niedużej liczby mieszkańców. 77% badanych określa się jako osoby niepalące, a tylko 13% podaje, że regularnie pali papierosy. Mieszkańcy są świadomi szkodliwości e-papierosów.
- Wyniki wskazują, że w gminie nie występuje problem zażywania substancji psychoaktywnych. 73% badanych twierdzi, że nie zna i nie ma w swoim środowisku osób przyjmujących takie substancje. Podobnie jeśli chodzi o uzależnienie od leków, duża liczba 78% badanych twierdzi, że nie zna osób uzależnionych od leków.
- Wyniki badań dot. przemocy pokazują, że to zjawisko nie jest duże, ale jest zauważalne w społeczności: 60% podaje, że nie zna osób dotkniętych przemocą, 18% zna takie osoby, a 22% badanych podejrzewa występowanie problemu przemocy wśród osób ze swojego środowiska.
- Społeczność prezentuje dość wysoką świadomość w tematyce przemocy w rodzinie. Tylko 1% respondentów uważa, że dziecko powinno bać się rodziców, popiera ich 18% którzy raczej zgadzają się z tym stwierdzeniem, natomiast 40% raczej się z tym nie zgadza, a 41% zdecydowanie się z tym nie zgadza.
- Tylko 3% badanych zdecydowanie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości, popiera ich 6% badanych, którzy raczej się zgadzają. Raczej nie zgadza się 36%, a zdecydowanie nie zgadza się 55%. Dane wskazują, że dorośli mieszkańcy gminy preferują postawy wychowawcze, które są dalekie od wychowania przemocowego i agresywnego.
- Cyberprzemoc w lokalnej społeczności jest zauważalna, również dane związane są z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w środowisku lokalnym są niepokojące: określa je jako bardzo i dość powszechne, co potwierdza 44% badanych. Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych oraz sposobów racjonalnego korzystania z nowych technologii.

Badania sprzedawców napojów alkoholowych

- Głosy sprzedawców są zdecydowanie podzielone, jeśli o sprawy związane z alkoholem. 50% uważa, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż w wódce. Zaprzecza temu także 50% badanych. Badani wiedzą, że prowadzenie samochodu po nawet niewielkiej ilości alkoholu jest niebezpieczne/raczej niebezpieczne (87%) tak samo jak picie alkoholu w czasie ciąży, nawet w małych dawkach, może być szkodliwe (100%). Wszyscy zdają sobie sprawę, że alkohol nie jest dobrym rozwiązaniem codziennych problemów.
- Sprzedawcy opowiadają lub raczej opowiadają się za tym, aby osoby niepełnoletnie nie miały możliwości spożywania alkoholu i zdecydowana większość uważa, że dostęp do alkoholu powinien być kontrolowany. Aż 87% badanych potwierdza, że zdarzyły się im sytuacje, że osoby nieletnie chciały kupić alkohol. Sprzedawcy deklarują, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie, która była nieletnia. Wskazuje, to że sprzedawcy wykazują się wystarczającą czujnością i asertywnością podczas sprzedaży alkoholu i mają świadomość konsekwencji.

Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

- Inicjację alkoholową ma za sobą: 93% badanych uczniów klas młodszych szkół podstawowych i 36% uczniów klas starszych tj. 7-8. Jako okoliczności uczniowie wskazują przede wszystkim spotkania z rodziną oraz ze znajomymi. Alkohol to substancja, do której dostęp dla uczniów, w porównaniu do narkotyków czy dopalaczy, jest zdecydowanie łatwiejszy. Jego spożywanie jest też powszechnie tolerowane, traktowane, jako element tradycji czy kultury, a wręcz nieodłączny element wielu życiowych wydarzeń — niestety często osoby dorosłe nie widzą problemu w tym, że akceptują włączanie w ten „zwyczaj” osób niepełnoletnich. W związku z tym warto organizować kampanie informacyjne czy specjalne wydarzenia o charakterze profilaktycznym, prowadzone przez specjalistów, skierowane do ogółu mieszkańców, podczas których będą mieli oni okazję zapoznać się ze specyfiką problemów i sposobami ich przeciwdziałania. Niepokojącym jest fakt, iż 50% uczniów młodszych wskazuje, że pierwszy raz spożyli alkohol w towarzystwie rodziny. Jeśli uczniowie nie otrzymują informacji od osób dorosłych, że takie tego typu zachowania nie powinny być akceptowane, mogą zacząć z biegiem czasu włączać je, mniej lub bardziej świadomie, w repertuar własnych zachowań. Niebagatelna rola w przeciwdziałaniu tego typu sytuacjom przypada szkołom i nauczycielom mających kontakt z rodzicami, ale także władzom samorządowym, które mogą postarać się włączać w lokalne programy przeciwdziałania problemom uzależnień oddziaływania skierowane na edukację i promocję zachowań pożądanых u rodziców oraz pozostałych mieszkańców miasta. Grupa rówieśnicza stanowi nieodłączny element prawidłowego rozwoju społecznego nastolatków, dzięki której nabywają umiejętności komunikacyjnych, empatii, pracy w grupie itp. Ważne przy tym, by środowisko szkolne, rodzinne itd. umożliwiała młodym ludziom spędzanie wolnego czasu w sposób, który będzie dla nich bardziej atrakcyjny niż np. wspólne picie alkoholu. Warto, więc zadbać o dostępność różnego rodzaju zajęć sportowych oraz rozwijających inne pasje i hobby oraz organizację różnego rodzaju akcji i wydarzeń, które będą mogły być alternatywą dla spotkań „zakrapianych” alkoholem czy innymi używkami (należy tutaj zaznaczyć, że spotkania ze znajomymi stanowią dla prawie połowy uczniów główny sposób spędzania wolnego czasu). Równie przydatne będzie organizowanie szkolnych warsztatów, podczas których młodzież będzie mogła wspólnie wypracowywać pożądane postawy wobec zagrożeń.
- Uczniowie szkół podstawowych mieli jednorazowy kontakt z alkoholem (SP 4-6 – 100%; SP 7-8 – 23%). Największy procent wskazuje na picie wódki i co niepokojące w towarzystwie rodziny. Większość młodych ludzi przyjmuje konstruktywne postawy wobec substancji psychoaktywnych i ma świadomość ich szkodliwości.
- Inicjację nikotynową ma za sobą 89% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej i 11% uczniów klas 4-6.
- Wyniki badań wskazują, że młodzi ludzie nie mają problemu z narkotykami i dopalaczami. Młodzi ludzie mają wysoką świadomość uzależnienia i zgubnych przyczyn, jakie niesie ze sobą używanie narkotyków lub innych używek. Nie sięgają więc po nie. 67% uczniów w klasach 4-6 w ogóle nie wie gdzie kupić narkotyki i potwierdza to 70% uczniów klas starszych.
- Uczniowie przyznają, że doświadczają w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej). 60% uczniów klas 4-6 nie doświadczyło przemocy w ogóle,

a 13% kilka razy w roku. Podobnie jest w klasach starszych 7-8. 66% nie zaznało przemocy w ogóle, a 20% doświadcza jej kilka razy w ciągu roku. Przemoc w odpowiedziach uczniów się pojawia i oni ją wskazują. Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemu przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy, jako rozwiązań codziennych problemów.

- Wyniki uczniów dotyczące zagrożeń związanych z nowymi technologiami (doświadczenia w zakresie cyberprzemocy) wskazują na konieczność edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych, ale także profilaktyki zachowań agresywnych i nauki polubownego rozwiązywania konfliktów rówieśniczych w przestrzeni wirtualnej. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak, aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po mało oferujących stronach internetowych. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, ale należy pomóc im w wyborze odpowiednich stron i portali. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.
- Młodzi ludzie dużo czasu spędzają przed komputerem, Internetem, z telefonem komórkowym lub smartfonem w ręce. Uczniowie w klasach 4-6 podają, że najwięcej czasu spędzają grając w gry. Także w gry komputerowe gra 39% uczniów klas 7-8.
- Czas, jaki uczniowie spędzają ze smartfonem wynosi wśród uczniów klas 4-6 około 1 godziny w przypadku 46% ankietowanych, a 2-3 godziny w przypadku 33%. Badani z klas 7-8 podają znacznie wyższe liczby: 26% spędza czas z telefonem więcej niż 5 godzin dziennie, a 5% spędza pomiędzy 4-5 godzin. Najczęściej oglądają filmy, słuchają muzyki lub spędzają czas na portalach społecznościowych np. Facebook.
- Na pytanie czy młodzi ludzie potrafiliby funkcjonować bez Internetu uczniowie klas starszych odpowiedzieli, że bez Internetu czuliby się normalnie- 25%, a 46% raczej normalnie. Młodzi uczniowie w ilości 46% odpowiedzieli, że czuliby się zupełnie normalnie.
- Zjawisko przemocy z internecie jest znane uczniom szkół podstawowych, choć nie jest zjawiskiem popularnym, jednak utrzymującym się na dość znacznym poziomie. W klasach 4-6 70% badanych nigdy nie doświadczyło hejtu, 10% wie, że spotkały się z nim inne osoby, a 13% spotkało się z tą formą przemocy osobiście. W klasach 7-8 respondenci odpowiadali, że 26% osób spotkało się z hejtem, 21% wie, że spotkało to inne osoby, a 52% nie spotkało się. Młodzieży zdarza się także otrzymywać wiadomości z przezwiskami, przekleństwami oraz zdarza się, że ich prywatne wiadomości są rozpowszechniane wśród osób trzecich.

Rynek napojów alkoholowych

Zmiany wprowadzone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w roku 2018 dały samorządom nowe kompetencje. Przedstawiciele władz lokalnych mogą m. in. decydować o ograniczeniu sprzedaży alkoholu w godzinach od 22.00 do 6.00 rano. Ograniczenia w nocnej sprzedaży alkoholu dobrze wpisują się w realizację rekomendowanych przez Światową Organizację Zdrowia konkretnych działań, mających wpływ na ograniczenie problemów powodowanych przez picie alkoholu.

Gmina Pałecznicza jak dotąd nie skorzystała z tej możliwości.

Obowiązująca Uchwała Rady Gminy Pałecznicza nr VII/328/2018 z dnia 20 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Pałecznicza określa następujące limity:

- maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Gminy Pałecznicza wynosi 6
- maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Gminy Pałecznicza wynosi 6
- maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Gminy Pałecznicza wynosi 4
- maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Pałecznicza wynosi 16
- maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Pałecznicza wynosi 15
- maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Pałecznicza wynosi 15.

Obecnie wykorzystanych jest :

- liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Gminy Pałecznicza :1
- liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Gminy Pałecznicza wynosi 1
- liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Gminy Pałecznicza wynosi : 1
- liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Pałecznicza wynosi : 6

- liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Pałecznicza wynosi : 6
- liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Pałecznicza wynosi : 6

REALIZATORZY PROGRAMU

Główną rolę w działaniach podejmowanych w ramach w/w Programu odgrywa: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), która współpracuje z:

- Urzędem Gminy w Pałecznicy (UG)
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej (GOPS),
- Poradniami Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu (PTU),
- Miejskim Centrum Profilaktyki Uzależnień (MCPU)
- Ośrodkami Zdrowia, (OZ) ,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR)
- Policją (P)
- Sądem Rejonowym (SR),
- Szkołami (SZK)
- Organizacjami pozarządowymi (NGO)

Mając na uwadze wielopłaszczyznowe oddziaływanie problemów uzależnień, w działaniach związanych z realizacją poszczególnych celów, na zasadzie partnerskiej uczestniczą w nim podmioty, których działalność statutowa obejmuje zadania należące do sfery zadań publicznych w zakresie ochrony i promocji zdrowia, pomocy społecznej, działalności charytatywnej, nauki, edukacji, oświaty i wychowania, kultury fizycznej, porządku i bezpieczeństwa publicznego lub przeciwdziałania patologiom społecznym, promocji i organizacji wolontariatu.

CELE OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W PAŁECZNICY

Rozwiązywanie problemów uzależnień jest jednym z ważnych obszarów działania administracji lokalnej. Polski model rozwiązywania tych problemów zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych zlokalizowana jest na poziomie samorządu terytorialnego.

W Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020 wskazany jest cel strategiczny, którym jest wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludzkiego oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu. Natomiast jednym z celów operacyjnych jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna, społeczna i zawodowa oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.

CEL GŁÓWNY GMINNEGO PROGRAMU ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

„Ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawisku picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież”

CEL OPERACYJNY 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, substancji psychoaktywnych i ich rodzin. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

DZIAŁANIA:

Lp.	Rodzaj działań	Realizator	Termin	Wskaźniki
1.	Prowadzenie i kontynuowanie poradnictwa oraz udzielanie pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych w ramach Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego w formie bezpośredniej oraz formie zdalnej z zastosowaniem środków porozumiewania się na odległość	GKRPA, GOPS	I-XII 2023 - 2026	- Liczba udzielonych porad - Liczba osób, którym udzielono porady
2.	Udzielanie pomocy prawnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych w ramach Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego w formie bezpośredniej oraz formie zdalnej z zastosowaniem środków porozumiewania się na odległość.	GKRPA, GOPS	I-XII 2023 - 2026	Liczba udzielonych porad - Liczba osób, którym udzielono porady

3.	Prowadzenie wstępnych rozmów przez członków Komisji, motywowanie do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego w formie bezpośredniej oraz formie zdalnej z zastosowaniem środków porozumiewania się na odległość.	GKRPA	I-XII 2023 - 2026	- Liczba przeprowadzonych rozmów/ przyjętych wniosków
3.	Udostępnienie rodzinom osób uzależnionych pełnej informacji dotyczącej placówek leczenia odwykowego i sposobów kierowania na leczenie;	GKRPA, GOPS, P,	I-XII 2023 - 2026	
4.	Współdziałanie Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pałecznicy, Policją i Zakładami Opieki Zdrowotnej, Miejskim Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie, Zespołem Interdyscyplinarnym w celu świadczenia kompleksowej pomocy rodzinom w których występują problemy alkoholizmu i narkomanii, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;	GKRPA, GOPS, MCPU, P, SZK, OZ, PCPR	I-XII 2023 - 2026	
5.	Podejmowanie i kierowanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu do Sądu Rejonowego, współpraca z lekarzem wydającym opinie w przedmiocie uzależnienia i badania przez biegłego;	GKRPA, SR,OZ,	I-XII 2023 - 2026	- Liczba wydanych skierowań - Liczba uzyskanych opinii
6.	Udzielanie pomocy psychospołecznej dorosłym członkom rodziny z problemem alkoholowym/narkotykowym w formie bezpośredniej oraz formie zdalnej z zastosowaniem środków porozumiewania się na odległość.	GKRPA, PTU	I-XII 2023 - 2026	- Liczba udzielonych porad
7.	Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym poprzez: - pomoc ofiarom przemocy domowej oraz współdziałanie z odpowiednimi instytucjami mogącymi zapewnić pomoc prawną, psychologiczną oraz materialną, - upowszechnianie wiedzy na temat Procedury „Niebieskiej karty” i „Niebieskiej Linii”,	GOPS, P, OZ, PCPR, SZK,	I-XII 2023 - 2026	- Liczba założonych „Niebieskich Kart”
8.	Pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.	GOPS, SZK	I-XII 2023 - 2026	- Liczba udzielonych porad

CEL OPERACYJNY 2

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, uzależnień behawioralnych, uzależnień od narkotyków w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych

DZIAŁANIA:

Lp.	Rodzaj działań	Realizator	Termin	Wskaźniki
1.	Wspieranie i finansowanie szkolnych programów profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz zajęć w zakresie zaspokajania potrzeb kulturalnych; w przypadku stanu epidemiologicznego oraz nauki zdalnej – możliwość przeprowadzania programów w formie on-line	UG, GKRPA, NGO	I-XII 2023 - 2026	- Liczba finansowanych programów - Liczba uczestników
2.	Wspieranie sołeckich programów i przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu i działań długofalowych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;	UG, GKRPA, NGO	I-XII 2023 - 2026	- Liczba przedsięwzięć - Liczba uczestników
3.	Edukacja w zakresie wiedzy o szkodliwości spożywania alkoholu, narkotyków, „dopalaczy”, uzależnienia od internetu, telefonu, hazardu, zakupów	UG, GKRPA, SZK, NGO, OZ, P	I-XII 2023 - 2026	-Liczba finansowanych programów
4.	Dofinansowanie, organizowanie dla dzieci i młodzieży półkolonii /kolonii letnich/, zielonych szkół połączonych z programem profilaktycznym;	UG, GKRPA, SZK,	Ferie zimowe, wakacje	- Liczba uczestników
5.	Inspirowanie i wspieranie lokalnych imprez, kampanii edukacyjnych, przedstawień teatralnych, konkursów o tematyce przeciwdziałania uzależnieniom, profilaktyka i promocja zdrowego stylu życia poprzez udział w ogólnopolskich kampaniach;	UG, GKRPA, SZK,	I-XII 2023 - 2026	- Liczba przedsięwzięć - Liczba uczestników
6.	Zakup materiałów profilaktycznych – prasy, broszur, plakatów, ulotek, pomocy dydaktycznych, książek, z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych,	UG, GKRPA,	I-XII 2023 - 2026	- Liczba zakupionych/przekazanych broszur, plakatów, ulotek

7.	Podjęcie działań edukacyjnych, kontrolnych i interwencyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie ich dostępności i przestrzeganie zakazu sprzedawania i spożywania przez nieletnich napojów alkoholowych;	UG, GKRPA,	I-XII 2023 - 2026	- Liczba uczestników działań
8.	Podjęcie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców;	UG, GKRPA, SZK, P, OZ,	I-XII 2023 - 2026	- Liczba działań - Liczba uczestników

CEL OPERACYJNY 3

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

DZIAŁANIA:

Lp.	Rodzaj działań	Realizator	Termin	Wskaźniki
1.	Wspieranie działalności stowarzyszeń realizujących działania wynikające z ustawy w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,	UG, GKRPA,	I-XII 2023 - 2026	- Liczba stowarzyszeń działających w obszarze profilaktyki
2.	Współdziałanie z organizacjami profesjonalnymi i osobami fizycznymi / podmiotami gospodarczymi/, poprzez zlecenie im do realizacji zadań z zakresu gminnego programu profilaktyki i rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkomanii	UG, GKRPA, NGO,	I-XII 2023 - 2026	
3.	Współpraca z pracownikami socjalnymi mająca na celu pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym,	UG, GKRPA, GOPS, PCPR	I-XII 2023 - 2026	
4.	Zakup materiałów informacyjnych, edukacyjnych z zakresu alkoholizmu, niktynizmu, przemocy, narkomanii, uzależnień behawioralnych dla szkół, ośrodka zdrowia, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.	UG, GKRPA	I-XII 2023 - 2026	- Liczba zakupionych materiałów

CEL OPERACYJNY 4

Eliminowanie łamania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz narkomanii;

DZIAŁANIA:

Lp.	Rodzaj działań	Realizator	Termin	Wskaźniki
1.	Systematyczne szkolenie osób zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii;	UG, GKRPA, NGO	I-XII 2023 - 2026	- Liczba szkoleń - Liczba uczestników szkoleń
2.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych przez członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Policją w zakresie przestrzegania ustawy	GKRPA, P	I-XII 2023 - 2026	- Liczba prowadzonych kontroli - Liczba stwierdzonych nieprawidłowości
3.	Współpraca z Policją i innymi instytucjami w zakresie walki z alkoholizmem i narkomania;	UG, GKRPA, P, SR, MCPU, PTU,OZ, SZK, GOPS, PCPR	I-XII 2023 - 2026	
4.	Szkolenie i informowanie podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych o ich prawach i obowiązkach.	UG, GKRPA	I-XII 2023 - 2026	- Liczba szkoleń - Liczba uczestników

CEL OPERACYJNY 5

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 i 15 ustawy .

DZIAŁANIA:

Lp.	Rodzaj działań	Realizator	Termin	Wskaźniki
1.	Kontrola bądź wizytacja podmiotów gospodarczych posiadających zezwolenia na sprzedaż alkoholu w zakresie przestrzegania wszystkich warunków zamieszczonych w ustawie, zezwoleniu i innych aktach dotyczących handlu alkoholem przeprowadzanie odpowiednich czynności	GKRPA, P	I-XII 2023 - 2026	- Liczba kontroli/ wizytacji

	wyjaśniających, zmierzających do ustalenia osób dopuszczających się naruszenia przepisów zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zabraniających sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub zastaw,			
2.	Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych,	GKRPA	I-XII 2023 - 2026	Liczba wydanych opinii
3.	Występowanie do Wójta Gminy o cofnięcie zezwolenia na sprzedaż alkoholu w przypadku stwierdzenia łamania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	GKRPA	I -XII 2023 - 2026	- Liczba cofniętych zezwoleń

CEL OPERACYJNY 6

Monitorowanie środowiska lokalnego z zakresu problematyki uzależnień i przemocy.

DZIAŁANIA:

Lp.	Rodzaj działań	Realizator	Termin	Wskaźniki
1.	Monitorowanie wszystkich obszarów gminnego programu: profilaktyka szkolna i środowiskowa dotycząca uzależnień, leczenie odwykowe, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, edukacja publiczna oraz rynek napojów alkoholowych,	UG, GKRPA	I-XII 2023 - 2026	

ŚRODKI DO REALIZACJI DZIAŁAŃ

Środki do realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2026 pochodzą:

- ze środków Gminy przeznaczonych na realizację zadań własnych wynikających z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz Ustawy o Przeciwdziałaniu Narkomanii,
- ze środków dodatkowych pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Komisję powołuje Wójt Gminy Pałecznicza zgodnie z Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadania Komisji :

- przyjmowanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób z problemami alkoholowymi,
- przeprowadzenie rozmów motywujących z osobami uzależnionymi do podjęcia leczenia i osobami współuzależnionymi, w celu wsparcia prawnego i rehabilitacyjnego
- wspieranie i motywowanie ofiar przemocy,
- profilaktyka młodzieży w dziedzinie uzależnienia od narkotyków, alkoholu i dopalaczy.
- kierowanie wniosków o leczenie odwykowe osób uzależnionych do Sądu Rejonowego Kraków-Nowa Huta,
- prowadzenie dokumentacji związanej z osobami wzywanyymi na rozmowę,
- prowadzenie kontroli podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych,
- wydawanie opinii o przyznaniu lub cofnięciu zezwoleń na sprzedaż alkoholu,
- wszystkie zezwolenia na sprzedaż alkoholu muszą być pozytywnie zaopiniowane przez Gminną Komisję d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

1. Za udział w pracach Komisji, ustala się wynagrodzenie w kwocie 150,00 zł brutto (słownie: sto pięćdziesiąt złotych brutto)
2. Wynagrodzenie wypłaca się na podstawie listy obecności zawierającego stwierdzenie wykonania pracy przez Pełnomocnika Wójta.
3. Komisja zbiera się średnio 1 raz w miesiącu lub częściej w razie uzasadnionych potrzeb.